

Pirkanmaan liiton ympäristö- ja ilmastojaosto

Lähtötilanne

Ympäristö- ja ilmastohaasteet ovat luonteeltaan globaaleja, ja niiden käsittelemiseen on tarvetta kaikilla hallinnontasoilla paikallistasolta ylikansallisen yhteistyön tasolle. Myös aluetasolla on oma roolinsa laadukkaana luonnonympäristön ja nyttemmin myös hiilineutraalisuustavoitteiden edistämiseksi. Maakunnan liitoille tällaisia tehtäviä on osoitettu niin maankäyttö- ja rakennuslaissa kuin laissa alueiden kehittämisestä. Maakuntatason tehtävät koskevat luontevasti kuntarajat ylittäviä ja kuntaa laajempaa yhteistyötä vaativia kysymyksiä. Näissä voi olla kysymys esimerkiksi yhteisen tahdon muodostamisesta, laajemman yhteistyön suunnittelusta, ohjelmoinnista ja organisoinnista tai vaikkapa alan hankkeiden rahoitusmahdollisuuksien etsimisestä tai edunvalvonnasta. Kunnille kuuluu selvästi kuntalaisrajapinnassa tapahtuva ympäristön tilaan vaikuttavan toiminnan suunnittelu ja ohjaaminen ja paikallistason ilmastotyö.

Rooli

Edellä kuvattuja ympäristön tilaan ja hiilineutraalisuuden edistämiseen tähtääviä, maakuntamittakaavaisia toimia suuntaamaan muodostettiin Pirkanmaan liiton maakuntahallituksen yhteyteen ympäristö- ja ilmastojaosto vuoden 2019 alussa. Sen tehtäväksi asetettiin käydä syventävää, linjaavaa ja valmistelevaa keskustelua aihepiirinsä asioista, jotka kuuluvat Pirkanmaan liiton toimivaltaan tai ovat muuten maakunnallisesti merkityksellisiä. Jaosto ei tee päätöksiä, vaan hakee yhteistä ymmärrystä ja käy keskustelua ennen varsinaista maakuntahallituksen päätöksentekokäsittelyä. Jaosto voi siten tehdä käsittelynsä pohjalta aloitteita ja esityksiä maakuntahallitukselle.

Organisointi

Ympäristö- ja ilmastojaosto on maakuntahallituksen jaosto ja muodostuu sen jäsenistä siten että kullakin hallituksessa edustetulla puolueella on yksi jäsen ja kullakin henkilökohtainen varajäsen. Varajäsenen ei tarvitse olla maakuntahallituksen jäsen/varajäsen. Maakuntahallituksen puheenjohtaja on toiminut myös jaoston puheenjohtajana. Lisäksi jaostossa on asiantuntijajäsenenä kaksi edustajaa Pirkanmaan liitosta ja kaksi edustajaa Pirkanmaan ELY-keskuksesta. Ensimmäisen vuoden toiminnan jälkeen jaoston kokoonpanoa laajennettiin kutsumalla sen kokemusasiantuntijoiksi kaksi nuorison edustajaa. Jaoston esittelijä ja sihteeri ovat Pirkanmaan liiton toimihenkilöitä. Jaosto voi kutsua kuultavakseen asiantuntijoita ja tehdä vierailuja toimialaansa kuuluviin kohteisiin. Jaoston toimintaan sovelletaan Pirkanmaan liiton hallintosääntöä.

Tehtävät

Jaoston linjattaviksi tuotavat asiat ovat luonteeltaan koko maakuntaa koskevia tai maakuntarajat ylittäviä. Esimerkkejä toistaiseksi käsitellyistä asioista ovat maakunnan hakeutuminen hiilineutraalisuuden edelläkävijöiden HINKU-verkostoon, maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet, Pirkanmaan tiekartta hiilineutraalisuuteen, vähäpäästöisten liikenteen käyttövoimalähteiden edistäminen ja biohiilen käytön edistäminen Pirkanmaalla. Jaoston aloitteesta joistakin aiheista on järjestetty info- ja keskustelutilaisuuksia asioiden laajemmaksi keskusteluttamiseksi. Tällaiset on Pirkanmaan liiton ja erinäisten yhteistyökumppanien yhteistyönä toteutettu HINKU-

maakunnaksi hakeutumisesta ja biohiilen käyttömahdollisuuksien edistämisestä. Koska käsitellyillä kysymyksillä on usein kuntaulottuvuus, on kuntakumppanien osallisuus niin tilaisuuksien järjestelyissä kuin osallistujina ollut keskeistä.

Toimintatapa

Ympäristö- ja ilmastojaostossa asioiden käsittely tapahtuu esittelystä. Kokousten esityslistat valmistellaan Pirkanmaan liiton toimistossa, ja ne on pyritty pitämään mahdollisimman lyhyinä, jotta käsiteltäviin asioihin ehditään perehtyä riittävästi jaetun näkemyksen muodostamiseksi. Esityslistalle nostettavat asiat löytyvät normaalisti Pirkanmaan liiton valmistelussa muutenkin olevista kokonaisuuksista, mutta myös Pirkanmaan ELY-keskus on halunnut tuoda joitakin valmistelemaan selvityksiä jaoston käsittelyyn. Esimerkiksi ympäristökasvatuksen maakunnallista organisointia koskeva aloite oli peräisin ulkopuoliselta taholta. Jaosto on kokoontunut noin kolmen kuukauden välein, ja joihinkin teemoihin on palattu toistuvasti. Eräissä asioissa jaoston rooli kannanmuodostamisessa on olennaisen tärkeä. Esimerkiksi maakunnallinen tiekartta hiilineutraalisuuteen käsitellään jaostossa ennen sen viemistä maakuntahallituksen päätettäväksi. Suhde kunnissa tehtävään päätöksentekoon on useasti tiivis, ja samoja kysymyksiä käsitellään myös kuntatasolla. Siksi ympäristö- ja ilmastojaosto on halunnut profiloitua myös yhteisen tahtotilan rakentajana ja ilmastotiedon välittäjänä.